

Acad. AISU, Prof., Dr. Sc., Ilija Mamuzić, Prof. h. c. Dr. h. c.
Predsjednik Hrvatskog metalurškog društva i
Glavni i odgovorni Urednik Časopisa “*Metalurgija*”

Acad. AISU, Prof., D. Sc., Ilija Mamuzić, Prof. h. c. Dr. h. c.
President of Croatian Metallurgical Society and
Editor in Chief of the Journal “*Metalurgija*” (Metallurgy)

ISPRAVAK: UTEMELJENJE HRVATSKOG METALURŠKOG DRUŠTVA (HMD) U 1952. GOD. A NE U 1957. GOD.

CORRECTION: FOUNDATION OF CROATIAN METALLURGICAL SOCIETY (CMS) IN 1952 Y., NOT IN 1957 Y.

U stručnoj praksi duže vremena je zastupljeno mišljenje da je Društvo inženjera i tehničara Željezara Sisak (DIT ŽS) utemeljeno 1957. god. Budući je Hrvatsko metalurško društvo (HMD) jedan od nasljednika DIT-a ŽS, to je i utemeljenje HMD-a jednako vezano za 1957. god.

Četrdeset petu obljetnicu utemeljenja HMD-a opširno je prikazao predsjednik HMD-a Prof. Dr. Sc. Ilija Mamuzić u časopisu “*Metalurgija*” 42 (2003) 4, 215 - 222, uzimajući da je izvorište HMD-a bilo u 1957. god.

Jednako tako, 6. Međunarodni simpozij HMD-a “*Materijali i metalurgija*”, Šibenik, lipanj 20. - 24.2004. god., je organiziran povodom obilježavanja 45. obljetnice HMD-a (vezano za 1957. god.).

Budući se Prof. Dr. Sc. Ilija Mamuzić zaposlen u Željezari Sisak 1961. god. upisao u Društvo inženjera i tehničara Željezara Sisak još 1963. god. i bio nazočan u aktivnostima Sekcije metalurga DIT-a ŽS, kritički se osvrtao na citirani datum utemeljenja DIT-a ŽS u 1957. god.

Zahvaljujući tom mišljenju, a posebice aktivnostima dugogodišnjeg tajnika DIT-a ŽS od 1958. godine a i sada obnaša funkciju tajnika Društva Inženjera i tehničara Sisak), dipl. ing. Branka Markušića, pronađena je dokumentacija koja je u cijelosti opravdala sumnje Prof. Dr. Sc. Ilije Mamuzića.

Naime 22. travnja 1972. god. održana je jubilarna Skupština DIT-a ŽS, a povodom 20-godišnjice utemeljenja

The view that the Society of Engineers and Technicians (SET) – Željezara Sisak had been founded in 1957 has been supported in professional practice for some time. Since Croatian Metallurgical Society (CMS) is one of successors of SET, its foundation is also placed in 1957.

The president of CMS, Prof. D. Sc. Ilija Mamuzić has extensively presented the 45th anniversary of foundation of CMS in the journal “*Metalurgija*”, 42 (2003) 4, 215 – 222, supposing that the foundation of CMS was in 1957.

Since Prof. D. Sc. Ilija Mamuzić found employment in Željezara Sisak in 1961, enrolled himself as the member of the Society of Engineers and Technicians as early as 1963 and participated in the activities of the Section of Metallurgists inside the Society of Engineers and Technicians - Željezara Sisak, he critically referred to the quoted date of foundation of the Society of Engineers and Metallurgists - Željezara Sisak in 1957.

Thanks to the opinion of Prof. Mamuzić and especially to the activities of long-term secretary (continually from 1958) B. Sc. Eng. Branko Markušić, documentation was crossed upon which completely provided justification to the suspicions of Prof. D. Sc. Ilija Mamuzić.

As the matter of fact, on 22 April 1972 an anniversary Assembly Session of SET - Željezara Sisak was held and on the occasion of the 20th anniversary of foundation of the Society of Engineers and Technicians, B. Sc. Eng.

DIT-a ŽS. Tadašnji predsjednik DIT-a ŽS dipl. ing. **Dž. Đozić** održao je referat čiji izvadci se ovdje citiraju:

“Ova naša skupština obilježava 20-godišnjicu postojanja i rada Društva inženjera i tehničara u našem Kombinat, a pada u vrijeme kada Savez inženjera i tehničara Jugoslavije (SITJ) analizira rezultate 25-godišnjeg rada, a Društvo inženjera i tehničara Sisak svoga 10-godišnjeg rada i postojanja.

Samim tim je rečeno da naša današnja skupština ima jubilarni karakter; pa će se ovim kratkim izvještajem o radu našeg društva, pokušati nešto reći o proteklom periodu.

Društvo inženjera i tehničara Sisak Željezare Sisak je osnovano 1952. god., u vrijeme kada su u Željezari Sisak radile visoke peći, a Čeličana i Valjaonica bešavnih cijevi bile u fazi izgradnje, odnosno Laka pruga pred puštanjem u proizvodnju.

Tehničkog kadra, odnosno inženjera i tehničara nije tada bilo u dovoljnom broju, ali onaj mali broj je počeo sa organiziranim društvenim radom prije svega u želji da se stručno osposobljavaju tehnički kadrovi Željezare.

To je bilo jedino društvo inženjera i tehničara na području tadašnjeg kotara Sisak.

Rad se je u početku sastajao u tome, da su se tražile forme rada i počelo se organiziranjem predavanja i društvenih sastanaka. Već u početku je bila dobra suradnja sa Kulturno-umjetničkim društvom Željezare “Vujo Banjanin”.

Društvo je uz pomoć Tvorničkog odbora sindikata dobilo prostorije za rad. To je bila sala u garsonijeri I, u kojoj su se često sastajali članovi društva na zajedničke večeri. Tu su održavane društvene večeri i stručna predavanja, a članovima su na raspolaganju bili stručni časopisi i dnevna štampa.

Svake godine održano je po nekoliko stručnih predavanja, koja su se uglavnom odnosila na upoznavanje sa metalurškim procesima a predavači su bili ili strani stručnjaci ili iskusni članovi društva. Posjeta predavanjima bila je dobra.

Aktivnim radom isticali su se u prvih nekoliko godina: F. Knežević, V. Logomerac, J. Gradišar, D. Kunstelj, M. Kirinić, T. Viličić, Đ. Lončar, Z. Selenec i drugi.

Već nakon 6 do 7 godina postojanjem Društva, zahvaljujući naglom proširenju željezare, odnosno dolaskom u željezaru sve većeg broja inženjera i tehničara kao i radu tadašnjeg Upravnog odbora došlo je do veće aktivnosti društva.

U periodu 1959. i 1960. godine održavano je u prosjeku svaka dva mjeseca po jedno stručno predavanje, na kojima su odaziv i učešće članova bili vrlo dobri.

Spomenut ćemo, da su u periodu od jedne godine održana predavanja o:

- proširenju čeličane,
- oplemenjivanju željeznih ruda,

Dž. Đozić had a report the extracts of which are presented here (original quotations):

“Our Assembly celebrates the 20th anniversary of the activities and work of the Society of Engineers and Technicians in our integrated works, just in time when the Federation of Engineers and Technicians of Yugoslavia analyses the results of 25 years of the Society of Engineers and Technicians, and the Society of Engineers and Technicians Sisak its 10-year activity and existence.

So, it means that our today assembly has an anniversary character, and we shall try to say a couple of words on the passed period.

The Society of Engineers and Technicians Željezara Sisak was founded in 1952, in the time when the blast furnaces, steelwork and seamless tube rolling mill were in construction, i.e. light section mill was just about to be put in operation.

Technical staff, i.e. engineers and technicians of that time were insufficient but although small in number they started with organized social work, first of all wanting to enable professional training for technical staff in the ironworks.

Then the Society of Engineers and Technicians was the sole Society of the kind in the region of district Sisak.

At the beginning, the work consisted in looking for adequate work forms and organizing lectures and social meetings. At the very beginning, there was a very good collaboration with “Vujo Banjanin” - the cultural club in ironworks.

With the assistance of Ironworks Trade Union Committee the Society came into possession of some premises. It was a hall in a one-room department building in which the members of the Society often assembled for collective dinners. There were held social evening sessions and professional lectures and the members could read professional journals and day-press free of charge.

Every year there were held several professional lectures, mostly to familiarize the members with metallurgical processes, and the lecturers used to be foreign experts or some experienced members of the Society. Attendance rate at the lectures was good.

F. Knežević, V. Logomerac, J. Gradišar, D. Kunstelj, M. Kirinić, T. Viličić, Đ. Lončar, Z. Selenec and some other distinguished themselves through their active work during some first years.

As late as 6 –7 years after its foundation, thanks to sudden expending of ironworks, i.e. arriving increasing number of engineers and technicians and the work of that-time Managing Committee there came to an increased social activity.

In the period from 1959 to 1960, one professional lecture was read every two months and a good audience response was usually noted.

- tehnologiji zavarivanja,
- upotrebi mjernih instrumenata u industriji,
- patentima i novatorstvu, i već tada o
- kontinuiranom lijevanju čelika.

Predavači su bili uglavnom iskusni inženjeri našeg Društva. Društvo je bilo aktivno, što se vidi i iz podataka, da su čak 98 % stručnjaka koji su 1960. godine radili u Željezari Sisak bili učlanjeni u DIT. U Društvu je bilo ukupno 199 članova od čega 58 diplomiranih inženjera, 124 tehničara i 17 ostalih.

Poslije toga živog i relativno uspješnog perioda došlo je do popuštanja u radu, tako da se 1962. god. 10-godišnja jubilarna skupština nije ni održala.

Od tada Društvo egzistira kao podružnica DIT-a Sisak, koji je te godine i osnovan.

Ipak 1962. godine podružnica je pokrenula prvi put izdavanje jednog stručnog časopisa. Tada je u izdanju podružnica uz pomoć redakcije Vjesnika Željezare, počeo izlaziti časopis «Metalurgija».

1962. godine je početo i sa izdavanjem bibliografije, na taj način da su posebno zaduženi članovi podružnice pratili stručne časopise u stručnoj knjižnici, sačinjavali kratke izvratke iz njih i ovi inserti su se, u obliku biltena davali inženjerima i tehničarima, kako bi mogli biti upoznati sa sadržajem Časopisa.

Period od 1962. god. do 1967. god. bio je dosta slab u radu naše podružnice, a sveo se je na to da je održano nekoliko predavanja i ekskurzija. Već ranije je u traženju sistema rada, a naročito zahvaljujući okolnosti da se je kombinat naglo razvijao i da je priliv stručnjaka u kombinat bivao sve veći, došlo do toga da se pokuša sa radom po sekcijama. U 1967. god. društvu je uspjelo osnovati 4. sekcije, od kojih su sekcija građevinara i naročito sekcija metalurga počele aktivnije raditi, pa se ovim dvjema sekcijama treba odati priznanje za uspjehe postignute u radu naše podružnice u posljednje 3. do 4. godine.”

Na temelju ove dokumentacije jasno proizlazi da je DIT ŽS utemeljen 1952. god. Tadašnji malobrojni stručnjaci Željezare Sisak, inženjeri i tehničari mudro su procijenili važnost organiziranog strukovnog rada i ovom prigodom izražavamo im veliku zahvalnost za dalekosežna razmišljanja i odluke.

Više ih nema, umrli su. Slava im.

To jednako znači da HMD kao jedan od nasljednika DIT ŽS ima početak utemeljenja 1952. god., i na taj način se ubraja među najstarije Hrvatske strukovne udruge.

HMD iznovice organizira svoj 7. Međunarodni simpozij “Materijali i metalurgija” Šibenik, 18. - 22.06.2006., pod pokroviteljstvom svjetskih udruga. Ovaj simpozij će

- During one year following lectures were held on:*
- expending of steelworks,
  - refining of iron ores,
  - welding technology,
  - usage of measuring instruments in industry,
  - patents and inventions, and as early as in that time on
  - continuous steel casting.

The lecturers were mostly experienced engineers from our Society. The Society was active, which can be seen in the documents. No less than 98 % of experts working in Željezara Sisak in 1960 were members of the Society of Engineers and Technicians.

The Society had 199 members in total including 58 B. Sc. engineers, 124 technicians and 17 other members.

After this dynamic and relatively successful period, their came a period of work regression, so the anniversary assembly could not be held in 1962.

Since then the Society has existed as a chapter of the Society of Engineers and Technicians - Sisak, which was established just in the same year.

However, in 1962 the publishing of bibliography was initiated. Some specially entrusted members of the Chapter followed professional journals in reference library; compiled short extracts, which were delivered as bulletins to engineers and technicians in order to inform them with the contents of the journals.

The period from 1962 to 1967 was rather bad regarding our Chapter, and was reduced to some lectures and collective trips. Earlier, in looking for a system of function of the Society, and especially thanks to the circumstances that the integrated works was in a rapid development and experts' inflow rather increasing, we tried to work in sections. In 1967, the Society successfully founded 4 sections, and two of them - the civil constructors' section and especially metallurgists' section increased their activity, so these two sections should be given due credit for achieved success through their work in our Chapter in the course of last 3 – 4 years.”

Based on this documentation, it is clear that the Society of Engineers and Technicians – Željezara Sisak was founded in 1952. A few experts of that time in Željezara Sisak, engineers and technicians, have very cleverly evaluated the importance of the organized professional work. On this occasion we express our great gratitude to them for their long-reaching thinking and decisions making.

They are no more among us; they have died. May their memory live!

It means, however, that Croatian Metallurgical Society, as one of successors of the Society of Engineers and Technicians – Željezara Sisak, has the fundamentals of its

se održati povodom dvostrukog jubileja, a čiji su temelj i uzidani u DIT ŽS:

- 55 godina utemeljenja HMD-a,
- 45 godina tiskanja časopisa "*Metalurgija*".

Neovisno od velikih poteškoća Hrvatske metalurgije, HMD-e je danas priznata znanstveno-strukovna udruga i u svijetu. Prepoznatljiva je po organizaciji znanstvenih simpozija uz sudjelovanje znanstvenika i stručnjaka iz 35-ak država, kao i po tisku, prestižnog časopisa "*Metalurgija*" (uključen i u ISI izdanja).

foundation in 1952, and in this way it may be considered as one of the oldest Croatian professional societies.

Croatian Metallurgical Society organizes repeatedly its 7th International Symposium "Materials and Metallurgy", Šibenik, 18 – 20, June 2005, under sponsorship of world societies. This Symposium will be held on the occasion of double anniversary whose fundamentals were put in the Society of Engineers and Technicians in Željezara Sisak:

- 55 years since the foundation of CMS,
- 45 years of publishing of the Journal "*Metalurgija*".

In spite of big difficulties the Croatian metallurgy is confronted with, Croatian Metallurgical Society is today world-recognised as a professional scientific Society. It is recognizable through its organizing of scientific symposiums with participating of scientific workers and experts from about 35 countries, and through publishing prestigious Journal "*Metalurgija*" (it is involved in ISO-editions).